

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. OBECNÁ ČÁST

Název

ZÁKON

ze dne.....2020,

kterým se mění zákon č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

1. Zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

V současné době neexistuje právní úprava, která by umožnila prokázat prohloubení odborné profesní kvalifikace pro absolventy středních škol. Mistrovská zkouška bude v ČR nejen oceněním řemeslníka za práci nejvyšší kvality, ale obnoví i funkci a prestiž mistrů řemesel. Absolventi počátečního vzdělávání si budou moci po pětileté praxi v oboru ověřit své odborné dovednosti a znalosti. Mistrovská zkouška ověří jejich kvalifikační úroveň a umožní další profesní rozvoj. Získají novou vyšší kvalifikační úroveň, která je deklarována na úrovni 5 EQF.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy, včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Zavedením mistrovské zkoušky navazujeme na přerušenu tradici „Mistrů řemesel“. Tato zkouška prověří a potvrdí zejména odborné profesní dovednosti a znalosti a bude dokladem nejvyššího řemeslného mistrovství. Tím se do společnosti vrátí oficiální uznání těchto kvalit, což by se mělo odrazit ve vyšším zájmu o tato povolání ze strany mladých lidí, rozhodujících se pro svoji profesní dráhu. Bude se jednat o společensky hodnotné ocenění, provázané s očekáváním nadprůměrného finančního ohodnocení. Přínosy mistrovské zkoušky budou následující:

- Zvýšení ochrany veřejného i privátního spotřebitele, jenž bude mít možnost vybrat si odborníka, který bude garantovat nejvyšší kvalitu práce, realizovat i nejnáročnější řešení a poskytovat komplexní služby.
- Ocenění odborníka, který odvádí vysoce náročnou a kvalitní práci, odpovídajícím postavením jako živnostníka (podnikatele) na trhu i v zaměstnání.
- Působení autorit, od nichž bude možné se v jednotlivých oborech učit a přebírat zkušenosti, které budou mentorovat nastupující generaci a postupně přispívat ke zvyšování úrovně v příslušném oboru, ke zvyšování společenské prestiže řemesel a v návaznosti na to i ke zvyšování zájmu žáků a jejich rodičů o tyto obory.

Navrhovaná právní úprava není v rozporu se zákazem diskriminace a zásadami rovnosti, včetně rovnosti žen a mužů.

3. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy

Návrh změny zákona vychází vstříc potřebám trhu práce. Současná legislativa počátečního a dalšího vzdělávání neumožňuje absolventům středních škol kvalifikační odborný rozvoj ve spojení s růstem odborné a řemeslné kvality.

Zavedení institutu mistrovské zkoušky vnímají jako velmi žádoucí zástupci zaměstnavatelů (Hospodářská komora České republiky, Agrární komora České republiky, Svaz průmyslu a dopravy České republiky, Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR, Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR, Svaz podnikatelů ve stavebnictví v ČR).

4. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Návrh zákona se dotýká:

- zákona č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky,
- zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon),
- zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů,
- zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

5. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Návrh změny zákona je s právem EU plně slučitelný. Právní předpisy Evropské unie se problematikou mistrovské kvalifikace nezabývají a EU ji nereguluje.

6. Zhodnocení souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaná právní úprava není v rozporu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána.

Právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu na mezinárodní úrovni upravuje

- čl. 6 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech,
- čl. 15 Listiny základních práv Evropské unie.

Návrh zprostředkovaně chrání i právo každého na vzdělání a přístup k odbornému a dalšímu vzdělávání, které je zakotveno v

- čl. 26 Všeobecné deklarace lidských práv,
- čl. 2 dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod,

- čl. 13 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech,
- čl. 28 Úmluvy o právech dítěte,
- čl. 14 Listiny základních práv Evropské unie.

Navrhovaná úprava se nedotýká mezinárodních smluv ani obecně uznávaných zásad mezinárodního práva.

7. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, sociální dopady, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, dopady na životní prostředí

Vychází se z předpokladu Hospodářské komory ČR organizace 2 tisíc mistrovských zkoušek ročně. Daňově uznatelné výdaje spojené se složením mistrovské zkoušky se předpokládají v průměrné výši 25 tisíc Kč.

S ohledem na možnost uplatnění nákladů spojených s mistrovskou zkouškou lze odhadnout odpovídající jednorázové snížení příjmů veřejných rozpočtů z daně z příjmů a z povinných pojistných v roce 2022 ve výši přibližně 20 miliónů Kč. Další vývoj dopadů na státní rozpočet bude záviset na dynamice zájmu o získání mistrovské kvalifikace.

Na druhé straně lze odhadnout, že kvalifikaci jednotlivého mistra trh ocení zvýšením roční hrubé přidané hodnoty nejméně v mezích 50 až 100 tisíc Kč, což se s ohledem na předpokládaný počet organizovaných mistrovských zkoušek a na výši daňové kvóty projeví soustavným zvýšením příjmů veřejných rozpočtů o 35 až 70 miliónů Kč.

Zavedení systému mistrovské zkoušky si vyžádá v rámci Ministerstva průmyslu a obchodu vytvoření dvou nových služebních míst a v rámci Ministerstva zemědělství jednoho nového služebního místa, všechna v 13. platové třídě. To představuje roční náklady ve výši cca 2,47 mil. Kč.

V úhrnu lze tedy konstatovat, že zavedení institutu mistrovské zkoušky bude mít pozitivní rozpočtový dopad.

Návrh má sociální dopady. Očekává se nadprůměrné finanční ohodnocení držitelů mistrovského listu. Změna taktéž přinese příležitost pro kvalitní řemeslníky z věkové kategorie 55+, což je na trhu práce ohrožená skupina. Zároveň bude této skupině umožněno vykonávat pozici učitele odborného výcviku na středních školách bez nutnosti pedagogického vzdělání.

Návrh nemá dopady na specifické skupiny obyvatel (osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením, národnostní menšiny). Předpokládají se pozitivní dopady na podnikatelské prostředí, neboť bude patrné, kdo je v daném povolání na nejvyšší úrovni. U absolventů mistrovské zkoušky jsou očekávány pozitivní finanční dopady, nadprůměrné finanční ohodnocení a zvýšená perspektiva uplatnitelnosti na trhu práce.

Podrobné zhodnocení dopadů je uvedeno v Závěrečné zprávě hodnocení dopadů regulace.

8. Zhodnocení dopadů ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava nebude mít žádné negativní dopady na oblast ochrany soukromí a osobních údajů.

Navrhovaná právní úprava je v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje práva a povinnosti při zpracování osobních údajů.

Předkládaná právní úprava respektuje právní rámec ochrany a zpracování osobních údajů a jeho jednotlivé parametry.

Novela zákona č. 301/1992 Sb. upravuje zpracování osobních údajů pro účely přípravy, organizace a provádění mistrovské zkoušky, dále pro vydání mistrovského listu a pro vedení evidencí autorizovaných profesních společenstev, mistrovských kvalifikací a držitelů mistrovských listů.

9. Zhodnocení korupčních rizik

Předkladatel neshledal v oblasti upravené předkládaným návrhem zákona prostor ke korupčnímu jednání. Systém je nastaven jako vysoce transparentní, veškeré informace a stanovená pravidla budou uveřejňovány na příslušných internetových stránkách. Mistrovské zkoušky by měly probíhat před vícečlennou komisí.

Navrhovaná právní úprava nezvyšuje korupční rizika.

10. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava nemá vztah k bezpečnosti nebo obraně státu a nemá tudíž žádné dopady na uvedené oblasti.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K ČÁSTI PRVNÍ

K ČI. I

K bodu 1

Návrh rozšiřuje oblasti, které zákon č. 301/1992 Sb. upravuje. Nově bude zákon upravovat nejenom věcné a procesní aspekty fungování samotné komory včetně regulace práv a povinností jejích členů, ale stanoví i nový institut (mistrovskou zkoušku) týkající se profesní způsobilosti a souvisejících obecných dispozic k úspěšnému výkonu povolání nejenom členů komor, ale i dalších osob včetně zaměstnanců.

K bodu 2

Návrh zavádí působnost Hospodářské komory České republiky a Agrární komory České republiky pro účely přípravy, organizace a provádění mistrovské zkoušky.

Hospodářská komora České republiky a Agrární komora České republiky (dále jen „komory“) připravují, organizují a provádějí mistrovské zkoušky, přičemž autorizují profesní společenstva podílející se na přípravě, organizaci a provádění mistrovských zkoušek, vydávají mistrovské listy, vedou a zveřejňují evidenci autorizovaných profesních společenstev, evidenci

mistrovských kvalifikací a evidenci držitelů mistrovského listu a poskytují tyto informace Ministerstvu průmyslu a obchodu a Ministerstvu zemědělství a plní další povinnosti.

Na tomto rozšíření působnosti obou komor panuje široký konsensus napříč stakeholdery (Hospodářská komora České republiky, Agrární komora České republiky, Svaz průmyslu a dopravy České republiky, Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR, Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR, Svaz podnikatelů ve stavebnictví v ČR).

K bodu 3

K § 19a

Ustanovení definuje pojem mistrovská kvalifikace a mistrovská zkouška.

Mistrovská kvalifikace je způsobilost fyzické osoby vykonávat odborné činnosti, které vyžadují nejvyšší úroveň dovedností a znalostí v daném povolání.

Mistrovskou zkouškou je ověřováno, zda je zájemce o složení zkoušky schopen navrhnout a vytvořit mistrovské dílo, zda je schopen řídit práci v daném povolání a zda je schopen vést zakázku a vykonávat povolání z hlediska provozně ekonomického a pracovně právního.

Mistrovská zkouška může zahrnovat i zkoušku z příslušné profesní kvalifikace podle zákona č. 179/2006 Sb., o uznávání výsledků dalšího vzdělávání, která je podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, jednou z podmínek získání odborné kvalifikace učitele odborného výcviku. Tím se v návaznosti na projednávanou vládní novelu zákona č. 563/2004 Sb. otevírá zájemcům (osobám, které mají střední vzdělání v oboru, který odpovídá charakteru vyučovaného předmětu) cesta vykonávat pozici učitele odborného výcviku na středních školách bez nutnosti pedagogického vzdělání.

Konkrétní podmínky zkoušky zveřejňují komory na svých internetových stránkách.

Navrhuje se zakotvit pojem mistrovská zkouška do zákona a definovat tento pojem. Součástí mistrovské zkoušky je vytvoření mistrovského díla, jehož definice je také předmětem právní úpravy.

Mistrovskou zkoušku budou připravovat, organizovat a provádět komory. Na přípravě, organizaci a provádění zkoušky se budou standardně podílet tzv. autorizovaná profesní sdružení, tedy cechy, sdružení apod., zastupující poměrně části držitelů živnostenského nebo jiného oprávnění v daném povolání, a také střední odborné školy. Společně budou garantovat kvalitativní úroveň zkoušek, a podílet se tak na zkvalitňování řemeslného podnikání. Ve výjimečných případech se bude podílet jen autorizované sdružení nebo jen škola (to se může přihodit v situacích, kdy pro dané povolání nebude zřízena škola, resp. nebude ustaveno sdružení, které by bylo možno autorizovat). Předpokládá se, že školy budou mimo jiné pořádat i přípravné kurzy pro uchazeče o mistrovskou zkoušku. Na druhé straně spolupráce podnikatelských reprezentací se středními odbornými školami v rámci mistrovských zkoušek umožní zprostředkovat školám nové, aktuální trendy v daném povolání tak, aby je mohly promítnout do počátečního vzdělávání.

Za účelem transparentnosti pro osoby, které chtějí mistrovskou zkoušku složit, je zaváděn registr institucí pro mistrovské zkoušky, který vedou komory.

Dále jsou stanoveny vstupní podmínky pro osobu, která chce vykonat mistrovskou zkoušku. Návrh předpokládá, že se zkoušky bude moci zúčastnit osoba, která získala střední vzdělání

nebo souhrn všech profesních kvalifikací stanovených pro úplnou profesní kvalifikaci v příslušném povolání a 5 let praxe v příslušném povolání v období posledních 10 let a je plně svéprávná, bezúhonná a má státní občanství členského státu Evropské unie. Tento návrh tak rozšiřuje vstup do řemeslného podnikání těm, kteří nejsou vyučeni v daném oboru, ale získali střední vzdělání, nicméně příslušnému řemeslu se profesně věnují a chtějí si nechat ověřit své schopnosti formou mistrovské zkoušky.

K § 19b

Mistrovský list je dokladem potvrzujícím úspěšné vykonání mistrovské zkoušky a získání mistrovské kvalifikace. Stanovují se jeho náležitosti. Mistrovský list je veřejnou listinou, vydávají ho komory s podpisem svého nejvyššího představitele. Jestliže se na přípravě, organizaci a provedení mistrovské zkoušky podílelo autorizované profesní společenstvo, nese mistrovský list také podpis jeho statutárního zástupce. Mistrovský list spolupodepisuje ministr průmyslu a obchodu (pro povolání ve sféře zájmu Hospodářské komory ČR), anebo ministr zemědělství (pro povolání ve sféře zájmu Agrární komory ČR). Spolupodpis příslušného ministra na mistrovském listu by měl přispět ke zvýšení prestiže mistrovské zkoušky a zájmu o ní.

K § 19c

Je zřizována evidence institucí (profesních společenstev), které splní kritéria pro zastoupení osob podnikajících v daném povolání. Evidenci vedou komory. Evidenci zveřejňují na svých internetových stránkách a spolu s nimi Ministerstvo průmyslu a obchodu, resp. Ministerstvo zemědělství. Evidence umožní, aby se zájemci mohli zorientovat a nasměrovat k žádosti o zkoušku vedle komory i k oprávněnému autorizovanému profesnímu společenstvu. Pro profesní společenstva v oborech, v nichž nebude označení mistr dosud zavedeno, mohou být informace z evidence podnětem ke krokům vedoucím k případnému ustavení mistrovské kvalifikace v daném povolání.

K § 19d

Je zřizována evidence mistrovských kvalifikací. Evidenci vedou komory a údaje o mistrovských kvalifikacích a o jejich změnách poskytují bezodkladně Ministerstvu průmyslu a obchodu, resp. Ministerstvu zemědělství. Evidenci zveřejňují na svých internetových stránkách komory a Ministerstvo průmyslu a obchodu, resp. Ministerstvo zemědělství. Evidence umožní, aby se zájemci mohli zorientovat, jaké mistrovské kvalifikace jsou uznávány.

K § 19e

Je zřizována evidence držitelů mistrovského listu umožňující dálkový přístup. Účelem evidence držitelů mistrovského listu je zveřejnění informace o tom, že držitel opravdu složil mistrovskou zkoušku a je oprávněn používat označením „mistr“ u svého povolání. Z tohoto důvodu se zveřejňují jen ty náležitosti mistrovského listu, které tuto skutečnost potvrzují. Evidenci vedou komory a údaje o držitelích mistrovských listů a o jejich změnách poskytují bezodkladně Ministerstvu průmyslu a obchodu, resp. Ministerstvu zemědělství. Evidenci zveřejňují na svých internetových stránkách komory a příslušná ministerstva. Evidence umožní, aby se veřejnost mohla zorientovat a nasměrovat k řemeslníkovi na nejvyšší uznávané úrovni. Rozsah evidovaných (a zveřejňovaných) informací je z důvodů ochrany osobních údajů držitelů mistrovského listu v souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (GDPR) limitován tak, že se nezveřejňují údaje o datu narození a místě narození držitele mistrovského listu, které tak nejsou předmětem evidence.

K § 19f

System je nastaven tak, že plná odpovědnost za přípravu, organizaci a provádění mistrovských zkoušek leží na komorách. Nicméně je zde stanoven dohledový mechanismus. Pokud bude mít Ministerstvo zemědělství pro povolání zemědělská, potravinářská a lesnická nebo Ministerstvo průmyslu a obchodu pro ostatní povolání důvodné podezření nebo obdrží podnět, že komora nedodržuje v určitém povolání stanovená pravidla a postupy, tak jí pozastaví výkon předmětné činnosti pro dané povolání, a to do doby odstranění nedostatků.

K § 19g

Jsou zde uvedeny další povinnosti komor. Ty zveřejňují na svých internetových stránkách pravidla stanovující podmínky, lhůty, způsob rozdělení přijatých úhrad za provedení mistrovské zkoušky, je-li požadována, a další podstatné náležitosti potřebné pro uchazeče o získání mistrovské kvalifikace. Ve spolupráci s autorizovanými profesními společenství komory vydávají etický kodex pro držitele mistrovského listu, jehož respektování by mělo být zárukou nejvyšší úrovně výkonu mistrovského povolání. Zavádí se i pravidelná povinnost zpracovávat zprávy o přípravě, organizaci a provádění mistrovské zkoušky, a to především v souvislosti s jejím posuzováním řídicím výborem mistrovských zkoušek podle § 19g.

K § 19h

Komory zřizují orgány, které jsou pověřeny dohledem a přezkoumáním průběhu a výsledku mistrovské zkoušky. Postup přezkoumání průběhu a výsledku mistrovské zkoušky komory zveřejňují na svých internetových stránkách.

Pokud komora obdrží od žadatele o vykonání mistrovské zkoušky podnět o závažných nedostatkách, které ji provázely, může umožnit opakované konání zkoušky. Úhradu za opakované provedení zkoušky komora nebude požadovat.

Komory se v rámci dohledové činnosti nad držiteli mistrovského listu budou zabírat případnými podněty o hrubém porušení etického kodexu pro držitele mistrovského listu. Pokud uznají podnět za důvodný, udělí příslušnému držiteli mistrovského listu důtku. Informace o případném opakovaném udělení důtky nebo o důtce za zvláště hrubé porušení etického kodexu bude zveřejněna v evidenci držitelů mistrovského listu. Proti rozhodnutí o uložení důtky může držitel mistrovského listu, kterému bylo toto opatření uloženo, podat písemné odvolání. Řádné a včas podané odvolání má odkladný účinek. O odvolání proti rozhodnutí o uložení důtky rozhoduje s konečnou platností prezident Hospodářské či Agrární komory ČR.

K § 19i

Je zřizován Řídicí výbor mistrovských zkoušek, jehož předsedu, místopředsedu a členy jmenuje a odvolává ministr průmyslu a obchodu v dohodě s ministrem zemědělství. Činnost Řídicího výboru mistrovských zkoušek se řídí Statutem a Jednacím řádem, které schvaluje ministr průmyslu a obchodu v dohodě s ministrem zemědělství. Řídicí výbor schvaluje pravidla pro provedení autorizace, obecná pravidla pro mistrovské zkoušky a etický kodex pro držitele mistrovského listu. Komory mu vždy k 31. březnu písemně předkládají ke stanovisku zprávu o přípravě, organizaci a provádění mistrovské zkoušky za předchozí kalendářní rok.

K bodům 4 až 7

Jedná se o legislativně technické změny.

K ČÁSTI DRUHÉ

K ČI. II

Návrhem se upravuje zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Dochází k úpravě § 21 odst. 1, který se doplňuje o písmeno g), čímž dochází k rozšíření dokladů prokazování odborné způsobilosti pro výkon řemeslné živnosti o doklad prokazující získání mistrovské kvalifikace, tedy „mistrovský list“. Mistrovský list je uznatelným dalším dokladem pro potvrzení odborné způsobilosti pro řemeslné živnosti.

K ČÁSTI TŘETÍ

K ČI. III

Návrhem dochází ke změně zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Dochází k úpravě § 15, který se doplňuje o odstavec 10. Navrhovaná úprava znamená, že zaměstnanec, který absolvoval mistrovskou zkoušku, si může snížit základ daně o částku odpovídající úhradám za mistrovskou zkoušku, a to až do určitého limitu. Odstupňování limitu pro osoby se zdravotním postižením je navrženo ve stejných proporcích jako v případě existujícího uplatňování úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání.

Podnikatelé, kteří absolvují mistrovskou zkoušku, uplatňují příslušné úhrady jako součást výdajů na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

K ČÁSTI ČTVRTÉ

K ČI. IV

Účinnost

S ohledem na přiměřenou legisvakanční lhůtu se navrhuje nabytí účinnosti dnem .....2020.